

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Західноукраїнського
національного університету,
доктор економічних наук, професор

Оксана ДЕСЯТНЮК

2024 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Волосюк Марини Валеріївни на тему «Державна регіональна політика забезпечення місцевого економічного розвитку», поданої на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

Рецензенти: доктор економічних наук, професор А.Ф. Мельник
доктор економічних наук, професор А.Ю. Васіна
доктор економічних наук, доцент А.Ю. Жуковська
провели попередню експертизу докторської дисертації **Волосюк Марини Валеріївни** на тему «Державна регіональна політика забезпечення місцевого економічного розвитку», та прийняли таке рішення.

Актуальність теми. Місцевий економічний розвиток є фундаментом для загальнонаціонального процвітання. В країнах світу місцевий економічний розвиток стає невід'ємною складовою загальнонаціональної стратегії розвитку і супроводжується інституційними процесами свого забезпечення. Успішна регіональна політика є важливим інструментом для досягнення збалансованого розвитку країни. Вона дозволяє вирішити ряд актуальних проблем, таких як нерівномірність економічного розвитку, соціальна несправедливість, екологічні проблеми.

Дослідження формування та реалізації державної регіональної політики з позицій забезпечення місцевого економічного розвитку в рамках цієї дисертації є вкрай актуальним, оскільки пропонує методологічні та методичні підходи та практичні рекомендації до забезпечення розвитку місцевих економік, що сприяє підвищенню якості життя населення, зміцненню національної єдності та конкурентоспроможності країни в цілому.

Науковий імператив дослідження підсилюється необхідністю інтеграції України у європейський простір, що актуалізує потребу у модернізації державної регіональної політики та використанні новітніх технологій стимулювання та інструментів забезпечення місцевого економічного розвитку.

Обрана тема та проведене дослідження лежить в рамках досягнення завдань Державної стратегії регіонального розвитку України на 2021-2027 рр., Програми з відновлення України Міністерства розвитку громад та територій України, Програми Європейського Союзу Ukraine Facility, Плану для реалізації програми Ukraine Facility Кабінету Міністрів України тощо, які визначають нові вектори регіонального розвитку України, що формуватимуться з поєднанням сталого, людиноцентричного, інклюзивного, інноваційного, безпекового напрямів.

Науковий базис для написання дисертації сформували напрацювання зарубіжних дослідників регіональної політики та розвитку, серед яких: H.W. Armstrong, D. Antonescu, B. Asheim, J. Bachtler, P. Balland, R. Boschma, R. Camagni, R. Capello, J.V. Dijk, M. Ferry, H. Folmer, R. Hall, A. Lagendijk, T. Vanthillo, H.W. Yeung, D. Yuill та інші, дослідники специфіки розвитку муніципальних утворень: W. Bartlett, K. Birkhölzer, E.J. Blakely, R. Brol, C. Curtis, D. Fleszer, S. Garcia-Ayllon, Z. Hermansons, N.G. Leigh, A. Liu, F. Saito, J. Zaucha та інші.

Серед вітчизняних науковців питання регіонального та місцевого розвитку досліджували: В. Адамик, Н. Антонюк, С. Біла, А. Васіна, О. Берданова, Я. Білоус, К. Бліщук, О. Бобровська, О. Бородіна, В. Борщевський, В. Брич, О. Васильєва, Н. Васильєва, В. Воротін, Н. Гавкалова, З. Герасимчук, Н. Гринчук, Н. Дацій, М. Долішній, О. Дудкіна, Я. Жаліло, В. Жук, Ю. Іванов, О. Іванова,

І. Іртищева, В. Кравців, В. Куйбіда, О. Лайко, Н. Лисяк, В. Медвідь, А. Мельник, А. Мокій, Г. Монастирський, І. Прокопа, З. Сірик, І. Сторонянська, А. Ткачук, Т. Уманець, М. Хвесик, С. Шульц та інші.

Віддаючи належне напрацюванням цих науковців та практиків, варто зазначити, що євроінтеграційний рух України актуалізує необхідність дослідження забезпечення місцевого економічного розвитку, а сучасні виклики воєнного стану актуалізують потребу у модернізації державної регіональної політики для створення підґрунтя для швидкого повоєнного відновлення та подальшого сталого розвитку територій та громад. Тому обрана тема і проведене дослідження мають як наукове значення, так і прикладний інтерес.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Проведене дослідження пов'язане із науково-дослідною роботою Західноукраїнського національного економічного університету за такими темами: «Механізм активізації бізнес-середовища як суб'єкта трансформації міст України на засадах сталого розвитку та впровадження смарт-технологій» (державний реєстраційний номер 0119U101365), в частині диверсифікації регіонального розвитку на засадах знаходження компромісу між сталим розвитком, інклюзивним розвитком та SMART-спеціалізацією при розробці та реалізації програми відбудови громад та територій; «Розроблення програми підвищення ефективності управління розвитком територіальної громади в умовах сучасних загроз» (номер державної реєстрації 0122U200784), в якій здобувачем ідентифіковано зарубіжний досвід забезпечення місцевого економічного розвитку та сформовано пропозиції щодо його адаптації в Україні.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертації полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних положень та розробленні науково-практичних рекомендацій щодо формування та реалізації державної регіональної політики забезпечення місцевого економічного розвитку.

Для досягнення мети були поставлені та вирішені наступні **завдання**:

- окреслення теоретичних засад та з'ясування суті місцевого економічного розвитку як об'єкту управлінського впливу;

- узагальнення концепцій забезпечення місцевого економічного розвитку, їх доповнення та розширення з точки зору інституційного підходу;
- закладення теоретико-методологічних засад механізму забезпечення місцевого економічного розвитку з метою поглиблення наукової бази управління розвитком територій;
- проведення теоретико-методологічного та інституційного аналізу системної генези державної регіональної політики;
- дослідження підходів до управління економічним розвитком територій для створення підґрунтя формування механізму управління місцевим економічним розвитком в умовах післявоєнної відбудови в Україні;
- ідентифікація передумов формування, напрямів та завдань державної регіональної політики України для виокремлення основних проблем і викликів;
- проведення аналізу тенденцій та чинників місцевого економічного розвитку для виявлення спроможності територіальних громад до нього та підготовки пропозицій і рекомендацій посадовим особам;
- ідентифікація протиріч і дисбалансів управління розвитком територій для переосмислення державної регіональної політики;
- проведення аналізу ефективності державної регіональної політики забезпечення місцевого економічного розвитку для прогнозування регіонального розвитку внаслідок впливу економічних, соціальних та екологічних факторів;
- розробка концептуальної моделі сучасної державної регіональної політики забезпечення місцевого економічного розвитку;
- побудова механізму управління місцевим економічним розвитком в умовах післявоєнної відбудови в Україні;
- розробка механізму координації діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з точки зору стратегічного підходу;
- формування рекомендацій щодо технологій стимулювання місцевого економічного розвитку в контексті державної регіональної політики України;
- побудова механізму забезпечення економічного розвитку приморських територій України з метою їх економічного оздоровлення;

- надання пропозицій щодо забезпечення соціального розвитку територій через систему економічних інструментів.

Об'єктом дослідження є процес формування та реалізації державної регіональної політики.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні й прикладні засади забезпечення місцевого економічного розвитку.

Методи дослідження. Науковий базис дослідження державної регіональної політики забезпечення місцевого економічного розвитку сформували теоретико-методологічний, інституціональний, контекстно-системний і територіальний підходи, які дали змогу визначити місце, значення й фактори місцевого економічного розвитку та його вплив на розвиток економіки України.

У процесі написання дисертації для вирішення окреслених завдань застосовано широкий спектр загальнологічних методів дослідження, серед них: аналіз, синтез, дедукція, індукція, аналогія, моделювання, абстрагування та узагальнення. Крім них, в роботі застосовано низку загальнонаукових підходів і методів дослідження, зокрема це: теоретико-методологічний підхід – для дослідження теорій та методології регіонального розвитку; інституційний підхід – для визначення інституцій формування та реалізації регіональної політики, а також для розширення концептуальних основ забезпечення місцевого економічного розвитку; групування – для виокремлення груп методологічних підходів та методів забезпечення місцевого економічного розвитку; структурний підхід – для аналізу структури механізму управління економічним розвитком територій; ретроспективний аналіз – для ідентифікації передумов формування, напрямів та завдань державної регіональної політики України; юридичний аналіз – для проведення аналізу чинного законодавства України та Європейського Союзу в галузі регіональної політики; факторний аналіз – для вивчення тенденцій та чинників місцевого економічного розвитку на прикладі територіальних громад Миколаївської області України; авторський контекстно-системний аналіз – для вимірювання спроможності до забезпечення місцевого економічного розвитку в громадах Миколаївської області та їхнього оцінювання за наведеними критеріями; системний підхід – для ідентифікації протиріч та дисбалансів, що перешкоджають

формуванню ефективної системи інституційного забезпечення управління розвитком територій; кореляційно-регресивний аналіз, методи статистичного прогнозування та машинного навчання – для визначення впливу факторів на розвиток Миколаївської області; контент-аналіз – для оцінювання процесів диверсифікації в регіонах України.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних підходів та розробленні науково-практичних рекомендацій щодо формування та реалізації державної регіональної політики забезпечення місцевого економічного розвитку. Так, у дисертації:

вперше:

розроблено модель сучасної державної регіональної політики забезпечення місцевого економічного розвитку, що ґрунтується на принципах економічної диверсифікації, інституційно-інноваційному механізмі управління розвитком територій, контекстно-системному та територіальному підходах до забезпечення місцевого економічного розвитку та структурі, що забезпечує внутрішню цілісність моделі сучасної державної регіональної політики. Реалізація цієї моделі дасть змогу імплементувати вітчизняну регіональну політику у політику згуртованості ЄС та забезпечити повоєнне відновлення українських територіальних громад та їх подальший сталий розвиток;

сформовано методологічний підхід дослідження механізму забезпечення місцевого економічного розвитку, що дозволяє комплексно дослідити місцеву економічну діяльність і діяльність системи публічного управління на рівні конкретних характеристик. Контекстно-системний підхід у поєднанні з іншими базовими та модернізованими підходами допоможе аналізувати будь-яку ситуацію в межах окремо взятої системи (територіальної громади), виявити характер проблем входу, процесу і виходу.

удосконалено:

науковий базис дослідження щодо визначень «місцевий економічний розвиток», «забезпечення місцевого економічного розвитку», що дало змогу встановити сутнісні дефініції дослідження. Зокрема, місцевий економічний розвиток, на відміну від існуючих підходів, запропоновано розглядати як об'єкт

управлінського впливу, що являє собою процес кількісних та якісних змін на рівні територіальної громади, що забезпечується державною регіональною політикою і реалізується системою місцевого самоврядування з метою досягнення належного рівня добробуту населення та забезпечення економічної безпеки територіальної громади. Забезпечення місцевого економічного розвитку розглядається нами як система публічно-управлінських дій, заходів і рішень, що спрямовані на створення умов для зростання локальної економічної активності та задоволення місцевих інтересів;

структуру інституційного забезпечення місцевого економічного розвитку в умовах післявоєнної відбудови України шляхом запровадження інституційно-інноваційного механізму, що дасть змогу заповнити інституційні прогалини та вирівняти інституційні дисбаланси, оскільки елементи інституційно-інноваційного механізму управління містять функціональне навантаження, що спонукає органи влади до певних дій в процесі його застосування, а також новий управлінський підхід - виконання ролей інститутами різних ієрархічних рівнів, що залучають їх до ефективної реалізації державної регіональної політики забезпечення місцевого економічного розвитку. Ці ролі вказують на цінності, відносини, правила, традиції, практики, окремі ініціативи забезпечення місцевого економічного розвитку;

механізм координації діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування на основі стратегічного підходу, де у центр прийняття рішень поставлений місцевий економічний розвиток, який є об'єктом координації, а архітектура управління стратегіями розвитку територій спирається на координаційні зв'язки у процесі забезпечення місцевого економічного розвитку: підсилення, сумісність, конективність та зворотній зв'язок;

функціональні механізми управління економічним розвитком територій шляхом розробки механізму забезпечення економічного розвитку приморських територій, що передбачає його модернізацію через оновлення цілей розвитку, створення та підтримку екосистеми місцевих суб'єктів «блакитної» економіки, раціональне використання місцевих активів приморських територій,

впровадження стратегічних та тактичних інструментів економічного розвитку задля економічного оздоровлення приморських територій України.

набули подальшого розвитку:

науковий базис дослідження щодо приморських регіонів України як об'єктів державної регіональної політики. Увага акцентується на економічно-господарському підході до управління економічним розвитком приморської території через зосередження всіх галузей морегосподарської діяльності, які розглядаються для розвитку прибережної зони в цілому;

організаційно-наукові засади використання інструментарію управління економічним розвитком територій шляхом наступних напрямів реалізації нової регіональної політики України у повоєнний період: формування системи доброго врядування регіональним та місцевим розвитком; стратегування соціально-економічного розвитку громад та територій; забезпечення місцевого економічного розвитку з урахуванням функціональних типів територій; посилення інституційної спроможності регіонального та місцевого рівнів задля ефективного впровадження державної регіональної політики; безпековий пріоритет у відновленні та розвитку територій;

прогнозування регіонального розвитку на основі визначення впливу на нього ряду економічних, соціальних та екологічних факторів, що ще раз підтверджує, що управління розвитком територій має ґрунтуватися на принципах сталості. Причому вплив трьох груп факторів може відрізнятися в різних регіонах за силою та напрямком впливу, а також за конкретними факторами впливу;

інструментарій сучасної державної регіональної політики шляхом використання запропонованих технологій стимулювання місцевого економічного розвитку: створення сприятливого інноваційного клімату у місцевому контексті; залучення різноманітних інвестицій з урахуванням як потреб і можливостей інвесторів, так і потреб, цінностей та місцевих активів громади; підтримка малого та середнього інноваційного бізнесу у міських територіальних громадах; співпраця органів влади з науковими установами та університетами;

організаційно-наукові підходи до забезпечення належного рівня добробуту населення, покращення соціального благополуччя мешканців місцевих громад шляхом використання запропонованих рекомендацій впровадження системи економічних інструментів соціального розвитку територій, куди входять наступні групи: публічні інвестиції; місцева податкова політика; кредитно-інвестиційна політика; соціальні програми; соціальне партнерство; соціальне підприємництво.

Основні результати дослідження доведені до рівня прикладних рекомендацій та стануть основою для подальших досліджень.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони апробовані та доведені до рівня конкретних методичних і практичних рекомендацій. Зокрема:

напрацювання щодо здійснення моніторингу місцевого економічного розвитку територіальних громад Миколаївської області та аналізу ефективності державної регіональної політики при подальшому коригуванні Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2027 року включно, можуть бути використані в роботі Департаменту економічного розвитку та регіональної політики Миколаївської обласної військової адміністрації (довідка № 162/1-01.01-19 від 03.06.2024р.);

пропозиції щодо розробки проекту Стратегії відновлення та розвитку, формування структури та змістовного наповнення стратегічного плану, проведення соціально-економічного аналізу, ідентифікації ключових проблем громади, формування стратегічних та операційних цілей, розробки Плану заходів, використані під час розроблення, обговорення та затвердження Стратегії відновлення та розвитку Воскресенської селищної територіальної громади Миколаївської області (акт про впровадження № 1073/02-54 від 05.06.2023р.);

пропозиції щодо формування структури та змістовного наповнення стратегічного плану, проведення соціально-економічного аналізу, налагодження партнерських відносин між представниками бізнес-сектору, громади та місцевою владою, формування стратегічних та операційних цілей, використані під час розроблення, обговорення та затвердження Стратегії

відновлення та розвитку Первомайської селищної територіальної громади Миколаївської області (акт про впровадження № 662/02-10 від 28.11.2023р.);

пропозиції щодо формування структури та змістовного наповнення стратегічного плану, проведення соціально-економічного аналізу, формування стратегічних та операційних цілей, пошуку джерел наповнення місцевого бюджету і підвищення фінансової спроможності громади, використані під час розроблення, обговорення та затвердження Стратегії відновлення та розвитку Костянтинівської сільської територіальної громади Миколаївської області (акт про впровадження № 397 від 19.12.2023р.);

пропозиції щодо формування структури та змістовного наповнення стратегічного плану, проведення соціально-економічного аналізу, формування Молодіжної ради як консультативно-дорадчого органу при селищній раді, розробки стратегічних та операційних цілей, що сприятимуть місцевому економічному розвитку, використані під час розроблення, обговорення та затвердження Стратегії відновлення та розвитку Єланецької селищної територіальної громади Миколаївської області (акт про впровадження № 1487/12-22 від 21.12.2023р.);

пропозиції щодо формування структури та змістовного наповнення стратегічного плану, проведення соціально-економічного аналізу, ідентифікації ключових проблем, вивчення потреб бенефіціарів, формування стратегічних, оперативних цілей та завдань розвитку, використані під час розроблення, обговорення та затвердження Стратегії відновлення та розвитку Степівської сільської територіальної громади Миколаївської області (акт про впровадження № 181/02-15 від 08.02.2024р.);

пропозиції щодо формування структури та змістовного наповнення стратегічного плану, проведення соціально-економічного аналізу, ідентифікації ключових проблем, вивчення потреб бенефіціарів, формування стратегічних, оперативних цілей та технічних завдань, використані під час розроблення, обговорення та затвердження Стратегії відновлення та розвитку Новоодеської міської територіальної громади Миколаївської області (акт про впровадження № 107 від 20.02.2024р.)

пропозиції щодо формування структури та змістовного наповнення стратегічного плану, проведення соціально-економічного аналізу, вивчення потреб бенефіціарів, формування стратегічних, оперативних цілей та завдань розвитку, використані під час розроблення, обговорення та затвердження Стратегії відновлення та розвитку Горохівської сільської територіальної громади Миколаївської області (акт про впровадження № 261/01-02-29/24 від 18.03.2024р.);

пропозиції щодо формування структури та змістовного наповнення стратегічного плану, проведення соціально-економічного аналізу, формування стратегічних та операційних цілей, пошуку джерел наповнення місцевого бюджету і підвищення фінансової спроможності громади, використані під час розроблення, обговорення та затвердження Стратегії відновлення та розвитку Чорноморської сільської територіальної громади Миколаївської області (акт про впровадження № 159/04.03 від 27.03.2024р.);

напрацювання щодо структури та змістовного наповнення концепції Миколаївського індустріального парку для місцевого економічного розвитку, формування місії та завдань індустріального парку, опитування мешканців м. Миколаєва та представників бізнесу з метою залучення громадськості до формування концепції, використані під час розроблення, обговорення та затвердження концепції Миколаївського індустріального парку Експертно-громадською радою виконкому Миколаївської міської ради (акт про впровадження № ЕГР/2024-010 від 28.02.2024р.);

результати дисертаційної роботи впровадженні в систему підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад Миколаївського регіонального центру підвищення кваліфікації при розробці та реалізації загальних професійних (сертифікатних) програм, загальних короткострокових програм, спеціальної програми підвищення кваліфікації, при укладанні та виданні посібника «Інвестиції як інструмент місцевого економічного розвитку» для депутатів місцевих рад, представників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, активних громадян міст, селищ, сіл, об'єднаних

територіальних громад (акт про впровадження № 129/01-14/2024 від 20.05.2024р.);

результати дисертаційної роботи впровадженні в систему професійного навчання державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад у Запорізькому регіональному центрі підвищення кваліфікації при розробці та реалізації модулів загальних професійних (сертифікатних) програм, загальних короткострокових програм підвищення кваліфікації, при розробці та запровадженні у навчальну діяльність Центру посібника «Аналіз державної політики. Практика підготовки аналітичних документів» (довідка № 105/03-19 від 22.05.2024р.).

Наукове значення отриманих результатів полягає у їх використанні у навчальному процесі Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова при поглибленні змістового наповнення програм та навчально-методичного забезпечення з дисциплін: «Стратегічне управління», «Місцевий економічний розвиток», «Місцеве господарювання» (довідка № 66-02/2360 від 21.06.2024р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Автором особисто розроблено наукові положення, висновки та пропозиції, що виносяться на захист. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, використано лише ті ідеї й положення, які належать дисертанту. Внесок автора у публікаціях, підготовлених у співавторстві, визначено окремо у списку праць.

Апробація результатів дослідження. Основні положення й результати дисертації доповідалися, обговорювалися та отримали схвальні відгуки на 20 науково-практичних конференціях: VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Економічні проблеми розвитку промисловості регіону» (м. Первомайськ, 2014 р.); III Міжнародна науково-практична конференція «Економічний розвиток: теорія, методологія, управління» (Будапешт-Прага-Київ, 2015 р.); Всеукраїнські економічні читання з міжнародною участю «Україна – морська держава: стратегія реалізації економічного потенціалу» (м. Миколаїв, 2018р.); Всеукраїнська науково-практична конференція «Управління

системою економічної безпеки: від теорії до практики» (м. Львів, 2019 р.); VI Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції розвитку світової економіки: нові виклики та проблеми» (м. Одеса, 2019 р.); Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах інноваційного розвитку економіки» (м. Тернопіль, 2020 р.); VII Всеукраїнська науково-практична конференція «Економічна безпека держави та суб'єктів підприємницької діяльності в Україні: проблеми та шляхи вирішення» (м. Львів, 2020 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція, присвячена 100-річчю Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (м. Первомайськ, 2020 р.); XI Міжнародна науково-технічна конференція «Інновації в суднобудуванні та океанотехніці» (м. Миколаїв, 2020 р.); Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Інноваційні рішення в економіці, бізнесі, суспільних комунікаціях та міжнародних відносинах» (м. Дніпро, 2021 р.); XI Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми теорії та практики менеджменту» (м. Одеса, 2022 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах війни та післявоєнної відбудови України» (м. Тернопіль, 2022 р.); II Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти» (м. Миколаїв-с. Коблеве, 2022 р.); IV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Формування ефективної системи управління та публічного адміністрування в умовах транзитивної економіки» (м. Харків, 2022 р.); IV Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів» (м. Тернопіль, 2023 р.); Науково-практична конференція за міжнародною участю «Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні» (м. Дніпро, 2023 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми управління економічним потенціалом регіонів» (м. Запоріжжя,

2023 р.); Всеукраїнські наукові економічні читання «Актуальні вектори відновлювальної трансформації економіки України» (м. Миколаїв, 2023 р.); V Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів» (м. Тернопіль, 2024 р.); VIII Міжнародна науково-практична конференція «Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики» (Полтава, 2024 р.).

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора

Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено у 50 наукових публікаціях, з них: 30 публікацій, в яких відображено основні наукові результати, в тому числі 3 монографії у співавторстві (4 розділи монографій підготовлено одноосібно і 4 – у співавторстві); 1 посібник; 3 статті у наукових періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus (2 статті у виданні з квантилем Q3-Q4) та Web of Science Core Collection (1 стаття); 23 статті у наукових публікаціях у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, 20 наукових публікацій, які додатково відображають наукові результати дисертації. Загальний обсяг опублікованих праць становить 24,09 друк. арк., особисто автору належить 17,06 друк. арк., серед них: наукових праць, в яких розкрито основні результати наукових досліджень за темою дисертації, – 14,31 друк. арк.; наукових праць, що додатково відображають наукові результати дисертації, – 2,75 друк. арк.

Список публікацій за темою докторської дисертації

Наукові праці, які відображають основні наукові результати дисертації:

Монографії та навчальні посібники:

1. Волосюк М.В., Вдовиченко Л.Ю. Морегосподарський комплекс: проблеми розвитку та регулювання: монографія. Київ: «Центр учбової літератури», 2018. 152с. ISBN 978-617-673-675-3 (6,9 друк. арк., особистий внесок автора: окреслення інституційних та організаційно-економічних засад розвитку морегосподарського комплексу; дослідження світового та вітчизняного досвіду регіонального розвитку приморських територій;

діагностика морегосподарського комплексу України; визначення проблем розвитку морегосподарського комплексу в контексті сучасної регіональної політики України – 4 друк. арк.)

2. Kharichkov S.K., Volosiuk M.V., Lukianova Yu.O. Innovative trends in management of the development of Ukrainian port infrastructure (section 4.3). Innovative management: theoretical, methodical, and applied grounds / Iliashenko S.M., Strielkowski W (eds.). Prague: Prague Institute for Qualification Enhancement, 2018. 296p., pp. 151-159. ISBN 978-80-906210-1-5 (13,45 друк. арк., особистий внесок автора: визначення напрямів покращення якості портової інфраструктури України – 0,4 друк. арк.)

3. Volosiuk M., Sirenko I. Комплексна безпека як складова відновлення та розвитку українських громад. International security studios: managerial, economic, technical, legal, environmental, informative and psychological aspects. International collective monograph. Georgian Aviation University. Tbilisi, Georgia. 2023. 1438p., pp. 1316-1334. ISSN 1512-4916. DOI 10.5281/zenodo.7825520. (65,4 друк. арк., особистий внесок автора: вступ; сучасні виклики та нові підходи в державній регіональній політиці України; особливості стратегування українських громад в умовах воєнного стану – 0,5 друк. арк.)

4. Волосюк М.В. Інвестиції як інструмент місцевого економічного розвитку: посібник. Миколаїв: ФОП Швець В.М. 2020. 96с. ISBN 978-617-7421-45-9 (4,36 друк. арк.):

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав та у виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз:

5. Volosiuk M., Monastyrskiy G., Sirenko I., Fedenchuk S., Kisilevych V. (2024). The Interaction between Regional Policy and Economic Development. *Economic Affairs*, Vol. 69 (Special Issue), pp. 381-388. DOI: <http://doi.org/10.46852/0424-2513.1.2024.40> URL: <https://ndpublisher.in/admin/issues/EAv69n1z14.pdf> Scopus (0,4 друк. арк., особистий внесок автора: запропоновано концепцію регіональної політики, спрямовану на максимальну ефективну реалізацію природно-ресурсного та

соціально-економічного потенціалу регіону шляхом ефективних управлінських рішень – 0,1 друк. арк.)

6. Volosiuk, M., Kharytonov, O., Kotsur, V., Monastyrskyi, G., & Ovsianiuk-Berdadina, O. (2024). Managing economic operations in the face of military and political turmoil: evaluating the public sector's role. *Multidisciplinary Science Journal*, 6, 2024ss0724. <https://doi.org/10.31893/multiscience.2024ss0724> URL: <https://malque.pub/ojs/index.php/msj/article/view/2990> Scopus (0,4 друк. арк., особистий внесок автора: окреслено підходи до управління економікою в умовах військової та політичної кризи – 0,1 друк. арк.)

7. Volosiuk M., Vdovychenko L., Sirenko I. (2022). Maritime clusters as an innovative form of development of coastal regions of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. Volume 8. Number 2. 44-50 pages. Riga, Latvia: «Baltija Publishing». DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2022-8-2-44-50>. Web of Science Core Collection (0,3 друк. арк., особистий внесок автора: окреслено етапи формування морегосподарського кластера у приморському регіоні; запропоновано функціональний поділ морегосподарських кластерів – 0,15 друк. арк.)

8. Волосяк М.В. Економічний розвиток прибережних територій в контексті сталої «блакитної» економіки. *Бізнес Інформ*. 2024. №4. С. 54-62. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-4-54-62> (0,41 друк .арк.)

9. Волосяк М.В., Степаненко Т.О., Максимова І.І. Економічні механізми стимулювання зелених інвестицій та підприємництва. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-127> (0,41 друк. арк., особистий внесок автора: встановлено основні економічні механізми стимулювання зелених інвестицій та підприємництва: фінансові стимули, регулювання та стандарти в економіці, торговельні механізми викидів, публічні закупівлі, програми підтримки та консультації; визначено, що вплив економічного спаду на викиди парникових газів матиме значні довгострокові наслідки у зв'язку зі специфічними характеристиками відновлення різних секторів економіки після війни – 0,14 друк. арк.)

10. Волосяк М.В., Прокопович Л.Б. Модель прогнозування витрат на інноваційну діяльність у промисловому секторі України. *Бізнес Інформ*. 2023. №5. С. 73–79. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-5-73-79> (0,32 друк. арк., особистий внесок автора: проаналізовано залежність витрат інноваційної діяльності від групи факторів - 0,16 друк. арк.)

11. Монастирський Г.Л., Волосяк М.В. Гармонізація соціальних та економічних складових розвитку інфраструктури територіальних громад. *Проблеми економіки*. 2023. №1(55). С.86-95. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-1-86-95> (0,45 друк. арк., особистий внесок автора: визначено роль системи охорони здоров'я, освіти, житлово-комунального господарства та сфери культури у місцевому економічному розвитку; досліджено територіальні громади Миколаївської області України в розрізі соціальних та економічних складових розвитку їхньої інфраструктури та його гармонізації із місцевим економічним розвитком; надано рекомендації щодо узгодженості стратегічних напрямів розвитку територіальної громади та місцевих інфраструктурних підприємств– 0,22 друк. арк.)

12. Волосяк М.В. Концептуалізація забезпечення місцевого економічного розвитку: зарубіжний досвід і можливості його адаптації в Україні. *Бізнес Інформ*. 2022. №12. С.154-163. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-12-154-163> (0,45 друк. арк.)

13. Монастирський Г.Л., Волосяк М.В. Диверсифікація державної політики управління місцевим економічним розвитком. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. Випуск 2(88). С.22-29. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2022-2-3>. (0,36 друк. арк., особистий внесок автора: проведено ретроспективний аналіз державної регіональної політики України; охарактеризовано сучасні управлінські підходи до територіального розвитку та зроблено висновки щодо запровадження в сучасних реаліях безпекової складової управління місцевим економічним розвитком; представлено модель диверсифікації державної політики управління місцевим економічним розвитком як компроміс між координацією з боку держави та

місцевим економічним розвитком, який варто враховувати при відновленні потенціалу території – 0,18 друк. арк.)

14. Монастирський Г., Волосяк М. Інституційні дисбаланси моделі управління розвитком території. *Вісник економіки*. 2021. Вип. 4. С. 23–37. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2021.04.023> (0,68 друк. арк., особистий внесок автора: доведено, що децентралізація передусім обумовлена задекларованою державною регіональною політикою, яка визначає масштаби та темпи реформ, і що зв'язок між децентралізацією та розвитком територій є неоднозначним, оскільки в умовах нової державної регіональної політики проблеми інституційного забезпечення управління розвитком територій призводять до протиріч і дисбалансів – 0,34 друк. арк)

15. Волосяк М.В., Сіренко І.В. Економічна безпека територіальної громади в системі забезпечення її сталого розвитку. *Економіка та держава: науково-практичний журнал*. 2021. № 6. С.105-109. DOI: [10.32702/23066806.2021.6.105](https://doi.org/10.32702/23066806.2021.6.105) (0,23 друк. арк., особистий внесок автора: надано авторське визначення «економічної безпеки територіальної громади» та запропоновано розглядати її у сукупності складових: ресурсно-фінансової, бюджетної, кадрової та інвестиційно-інноваційної; на основі аналізу концептуальних підходів та специфіки життєдіяльності територіальної громади, охарактеризовано кожен складову економічної безпеки – 0,12 друк. арк)

16. Вдовиченко Л.Ю., Волосяк М.В. Теоретико-методологічні аспекти формування механізму стратегічного управління економічною безпекою підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. №10. С.469–477. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-10-469-477> (0,4 друк. арк., особистий внесок автора: узагальнено поняття економічної безпеки підприємства та системи економічної безпеки підприємства; зазначено методологічні аспекти формування механізму стратегічного управління економічною безпекою підприємства – 0,2 друк. арк)

17. Волосяк М.В. Реіндустріалізація України як передумова економічного зростання. *Бізнес Інформ*. 2020. №4. С.63-70. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-63-70> (0,4 друк. арк.)

18. Філіппова С.В., Волосяк М.В. Щодо питання нового етапу реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2019. № 2(8). С.50-58. URL: <https://economics.opu.ua/> DOI: 10.5281/zenodo.3566993 (0,4 друк. арк., особистий внесок автора: досліджено еволюційний шлях добровільного об'єднання територіальних громад; запропоновано при переході до другого етапу децентралізації – формування системи адміністративно-територіального устрою районного рівня – зважити на об'єднання територіальних громад за принципом спроможності – 0,2 друк. арк)

19. Лі Інін, Захарін С.В., Волосяк М.В. Перспективи зростання торгово-економічного співробітництва Китайської Народної Республіки та України в контексті реалізації ініціативи «Один пояс – Один шлях». *Економіка та держава: науково-практичний журнал*. 2018. №5. С.14-16. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/5_2018/5.pdf (0,14 друк. арк., особистий внесок автора: подано оцінку перспектив розширення китайсько-українського торгово-економічного співробітництва. – 0,05 друк. арк.)

20. Лі Інін, Захарін С.В., Волосяк М.В. Активізація та підвищення ефективності китайсько-українського інвестиційного співробітництва в контексті реалізації ініціативи «Один пояс – Один шлях». *Бізнес Інформ*. 2018. №1. С.42-47. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2018-1_0-pages-42_47.pdf (0,32 друк. арк., особистий внесок автора: проаналізовано сучасні тенденції інвестиційного співробітництва між Україною та КНР; описано зміст ініціативи «Один пояс – Один шлях». – 0,11 друк. арк.)

21. Вдовиченко Л.Ю., Волосяк М.В. Пропозиції щодо створення в Україні державної інформаційної бази приморських регіонів. *Бізнес Інформ*. 2017. № 6. С. 74-79. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2017_6_13 (0,27 друк. арк., особистий внесок автора: визначено інструменти механізму

інформаційних відносин суб'єктів регуляторної діяльності у сфері морегосподарювання – 0,14 друк. арк.)

22. Вдовиченко Л.Ю., Волосяк М.В. Стан і тенденції розвитку підприємств морегосподарського комплексу (на прикладі Миколаївської області). *Бізнес Інформ*. 2016. №12. С.77-82. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2016-12_0-pages-77_82.pdf (0,27 друк. арк., особистий внесок автора: досліджено сучасний стан функціонування підприємств морегосподарського комплексу та пріоритетні напрями їх інвестиційної діяльності на рівні Миколаївського регіону; запропоновано оперативні цілі, завдання та індикатори реалізації цих заходів для підприємств морегосподарського комплексу на регіональному рівні – 0,15 друк. арк.)

23. Vdovychenko L.Yu., Volosiuk M.V. Problems of state regulatory activities in the field of sea farming of Ukraine. *Shipbuilding & Marine Infrastructure*. 2016. № 1-2 (5). 97-107. URL: <https://rep.nuos.edu.ua/server/api/core/bitstreams/00936956-4475-4605-87d7-c54913387a9a/content> (0,5 друк. арк., особистий внесок автора: визначено проблеми існуючого в Україні процесу здійснення регуляторної діяльності у сфері морегосподарювання – 0,2 друк. арк.)

24. Волосяк М.В., Вдовиченко Л.Ю. Функціональна структура морегосподарського комплексу України. *Бізнес Інформ*. 2016. №2. С. 14-20. URL: <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0000565285> (0,32 друк. арк., особистий внесок автора: розширено зміст поняття морегосподарського комплексу; запропоновано функціональну структуру морегосподарського комплексу України, яка, на відміну від відомих, обумовлює можливість її розширення за рахунок інфраструктур акваторіального та територіального розвитку – 0,2 друк. арк.)

25. Волосяк М.В., Жигалкін Ю.О. Державна політика регіонального розвитку приморських територій. *Наукові праці: науково-методичний журнал*. Вип. 253. Т. 265. Серія «Економіка». Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. С.83-87. URL: <http://economy.chdu.edu.ua/article/viewFile/108162/103154>

(0,23 друк. арк., особистий внесок автора: систематизовано основні напрями реалізації політики приморських регіонів країн ЄС; представлено перспективи удосконалення державної політики регіонального розвитку приморських територій – 0,18 друк. арк.)

26. Волосяк М.В. Потенціал морегосподарського комплексу – резерв економічного розвитку України. *Збірник наукових праць НУК*. Миколаїв: НУК 2014. №1 (451). С.17-23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnuk_2014_1_5 (0,31 друк.арк.)

27. Волосяк М.В. Напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення інноваційного розвитку агропромислового комплексу України. *Проблеми науки*. 2012. № 12. С.19-23. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/51124/04-Volosiuk.pdf?sequence=1> (0,23 друк. арк.)

28. Скупський Р.М., Волосяк М.В. Конкурентоспроможність аграрного сектора економіки як похідна інноваційного розвитку. *Бізнес Інформ*. 2012. № 11. С.150-154. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2012-11_0-pages-150_154.pdf (0,23 друк. арк., особистий внесок автора: розглянуто теоретичні та методологічні положення щодо обґрунтування сутності конкурентних переваг і конкурентоспроможності національного АПК на засадах інноваційного розвитку – 0,11 друк. арк.)

29. Волосяк М.В., Вдовиченко Л.Ю. Шляхи модернізації існуючої моделі державної регуляторної політики в Україні. *Економічний вісник університету: збірник наук. праць*. Переяслав-Хмельницький: Вид-во ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди», 2012. Випуск 18/3. С.59-62. URL: <https://rep.nuos.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6c9aba78-4b9a-4d5f-a654-3394d97d9cf6/content> (0,2 друк. арк., особистий внесок автора: порівняльний аналіз побудови системи місцевого самоврядування України та Польщі – 0,1 друк. арк.)

30. Волосяк М.В., Вдовиченко Л.Ю. Рекомендації щодо вдосконалення регуляторної політики на етапі проведення адміністративної реформи центральних та місцевих органів виконавчої влади. *Економіст*. 2011. №7. С.32-

35. URL: <https://eir.nuos.edu.ua/items/52b5343a-1bad-4fe8-ac2a-50fdde623721> (0,2 друк. арк., особистий внесок автора: визначено недоліки існуючої системи розробки, прийняття та контролю результативності регуляторних актів – 0,1 друк. арк.).

Публікації, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

31. Волосяк М.В. Інституційно-інноваційний розвиток територій в умовах нової регіональної політики України. *Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики*: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024р., м. Полтава). Полтава: ПДАУ. 2024. С.148-152. (0,23 друк. арк.)

32. Волосяк М.В. Перспективи «блакитної» трансформації економіки прибережних територій. *Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів*: матеріали доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (16 травня 2024р., м. Тернопіль). Тернопіль: ЗУНУ. 2024. С.23-25. (0,14 друк. арк.)

33. Волосяк М.В. Формальні та неформальні інститути у забезпеченні економічного розвитку територій. *Актуальні вектори відновлювальної трансформації економіки України*: збірник матеріалів наукових економічних читань. (30 листопада – 01 грудня 2023р., м. Миколаїв). Миколаїв: НУК, 2023. Том 1. С.54-58. URL: https://nuos.edu.ua/wp-content/uploads/2023/11/Thesis_FEM2023_Vol1.pdf (0,23 друк. арк.)

34. Волосяк М.В. Особливості сучасної державної політики регіонального розвитку. *Проблеми управління економічним потенціалом регіонів*: збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції. Запорізький національний університет. (31 жовтня 2023р., м. Запоріжжя). Запоріжжя: ЗНУ, 2023. С.8-10. (0,14 друк. арк.)

35. Волосяк М.В. Пріоритети державної регіональної політики України в контексті викликів воєнного стану та повоєнної відбудови. *Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні*: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю. (4 травня 2023р., м. Дніпро) / за заг. ред. І.А. Чикаренко; Т.В. Маматової. Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», 2023.

C.56-58. URL: <https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/ConfDUMS-040523.pdf> (0,14 друк. арк.)

36. Волосяк М.В. Особливості стратегування регіонального та місцевого відновлення і розвитку. *Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів*: матеріали доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (04 травня 2023р., м. Тернопіль). Тернопіль: ЗУНУ. 2023. С.30-33. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48083> (0,18 друк. арк.)

37. Волосяк М.В. Трансформація державної регіональної політики управління розвитком громад у контексті викликів воєнного стану та післявоєнної відбудови. *Формування ефективної системи управління та публічного адміністрування в умовах транзитивної економіки*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. (21 вересня 2022р., м. Харків). Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова. 2022. С.129-131. (0,14 друк. арк.)

38. Волосяк М.В. Внесок імпакт-інвестування у економічні можливості територіальних громад. *Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., (9 червня 2022р., Миколаїв-с.Коблеве). Миколаїв: МНАУ. 2022. С.74-77. (0,18 друк. арк.)

39. Волосяк М.В., Богач Ю.А. Локальна комунікаційна політика в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови. *Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах війни та післявоєнної відбудови України*: матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (31 травня 2022р., м. Тернопіль). Тернопіль: ЗУНУ. 2022. С.86-88. (0,14 друк. арк., особистий внесок автора: запропоновано напрями локальної комунікаційної політики в умовах сучасних викликів – 0,07 друк. арк.)

40. Волосяк М.В., Дудюк О.Л. Ефективні комунікації в системі забезпечення місцевого економічного розвитку. *Актуальні проблеми теорії та практики менеджменту*: матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції (27 травня 2022р., м. Одеса). Одеса: Державний університет

«Одеська політехніка». 2022. С.72-73. (0,1 друк. арк., особистий внесок автора: запропоновано напрями комунікативної роботи між ОМС, представниками бізнес-сектору, мешканцями громади – 0,05 друк. арк.)

41. Волосяк М.В., Смородінов І.П. Європейський досвід кластерної організації морегосподарського комплексу. *Інноваційні рішення в економіці, бізнесі, суспільних комунікаціях та міжнародних відносинах*: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. (16 квітня 2021р., м. Дніпро). Дніпро: Університет митної справи та фінансів. 2021. С. 649-651. (0,14 друк. арк., особистий внесок автора: визначено роль морських кластерів в країнах ЄС; розглянуто можливості адаптації зарубіжного досвіду в Україні – 0,07 друк. арк.)

42. Волосяк М.В. Економіка моря в контексті цілей сталого розвитку. *Інновації в суднобудуванні та океанотехніці*: матеріали XI Міжнародної науково-технічної конференції, в 2ч. Ч.2. (24-25 вересня 2020р., м. Миколаїв). Миколаїв: НУК. 2020. С.230-233. (0,18 друк. арк.)

43. Волосяк М.В. Специфіка вітчизняної промисловості в контексті реіндустріалізації України. *Проблеми розвитку регіонів: промислові і економічні аспекти*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої 100-річчю Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (28 травня 2020р., м. Первомайськ). Первомайськ: ПФ НУК. 2020. С.78-81. (0,18 друк. арк.)

44. Волосяк М.В. Роль інноваційно-технологічної складової у забезпеченні економічної безпеки та конкурентоспроможності держави. *Економічна безпека держави та суб'єктів підприємницької діяльності в Україні: проблеми та шляхи вирішення*: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (20-22 травня 2020р., м. Львів) / упоряд. А. М. Штангрет; редкол.: Є.М. Палига, Я.Я. Пушак та ін. Львів: Укр. акад. друкарства, 2020. С.21-24. (0,18 друк. арк.)

45. Волосяк М.В., Богач Ю.А. Роль корпоративної соціальної відповідальності у місцевому економічному розвитку. *Актуальні проблеми*

менеджменту та публічного управління в умовах інноваційного розвитку економіки: матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю (15 травня 2020р., м. Тернопіль) / Відп. за вип.: М.М. Шкільняк. Тернопіль: ТНЕУ. Частина 1. С.30-33. (0,18 друк. арк., особистий внесок автора: розглянуто переваги корпоративної соціальної відповідальності як інструменту сталого розвитку території – 0,09 друк. арк.)

46. Волосяк М.В. Морська економіка: нові виклики та реалії. *Сучасні тенденції розвитку світової економіки: нові виклики та проблеми*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. (19 квітня 2019р., м. Одеса). Одеса: МГУ, 2019. С.24-27. (0,18 друк. арк.)

47. Вдовиченко Л.Ю., Волосяк М.В. Механізм стратегічного управління економічною безпекою підприємства. *Управління системою економічної безпеки: від теорії до практики*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. (19 квітня 2019р., м. Львів). Львів: ЛьвДУВС, 2019. С.19-21. (0,14 друк. арк., особистий внесок автора: визначено принципи механізму стратегічного управління економічною безпекою підприємства – 0,07 друк. арк.)

48. Волосяк М.В. «Маріотизм» як новітня концепція економічного розвитку. *Україна – морська держава: стратегія реалізації економічного потенціалу*: матеріали Всеукраїнських економічних читань з міжнародною участю (13-14 листопада, 2018р., м. Миколаїв). Миколаїв: НУК, 2018р. С.12-13. (0,1 друк. арк.)

49. Волосяк М.В. Морегосподарський потенціал як характеристика конкурентоспроможності приморських територій. *Економічний розвиток: теорія, методологія, управління*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. (01-09 листопада 2015р., Будапешт – Прага – Київ). Київ: КНЛУ, 2015р., НДІЕР, 2015р. С.88-92. (0,1 друк. арк.)

50. Волосяк М.В. Регіональний аспект розвитку морегосподарського комплексу. *Економічні проблеми розвитку промисловості регіону*: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференція, (22-23 травня 2014р., м. Первомайськ). Первомайськ: ППІ НУК, 2014р. С.20-24 (0,1 друк. арк.)

Структура та обсяг дисертації

Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 553 сторінки друкованого тексту. Основний текст дисертації становить 415 сторінок друкованого тексту. Наукова праця містить 61 таблицю (з них 25 таблиць розміщено на окремих сторінках), 64 рисунки (з них 15 рисунків розміщено на окремих сторінках) та 4 додатки на 40 сторінках. Список використаних джерел налічує 533 найменування і охоплює 62 сторінки.

Оцінка мови та стилю дисертації

Дисертація написана у науковому стилі діловою українською мовою, характеризується цілісністю, змістовною довершеністю, логічністю розгляду питань, точністю викладення спеціальної термінології, лаконічністю викладу та об'єктивністю подання матеріалів дослідження.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту

За своєю структурою та змістом дисертація Волосюк Марини Валеріївни на тему «Державна регіональна політика забезпечення місцевого економічного розвитку» відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

При проведенні відкритого голосування учасники фахового семінару проголосували «за» – 27, «проти» та «утримались» – немає.

УХВАЛИЛИ:

Враховуючи актуальність теми дисертаційної роботи, повноту виконаних досліджень, наукову новизну, обґрунтованість і практичну цінність отриманих результатів, повноту викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях, відповідність роботи паспорту спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством та вимогам передбаченим пунктами 7-9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197

визнати докторську дисертацію Волосюк Марини Валеріївни на тему «Державна регіональна політика забезпечення місцевого економічного розвитку» завершеною науковою працею, виконаною здобувачем самостійно.

Вищевикладене дає підстави рекомендувати дисертаційну роботу Волосюк Марини Валеріївни на тему «Державна регіональна політика забезпечення місцевого економічного розвитку» до розгляду в спеціалізованій вченій раді Д 58.082.05 Західноукраїнського національного університету.

Рецензенти:

**Професор кафедри менеджменту,
публічного управління
та персоналу, д. е. н., професор**

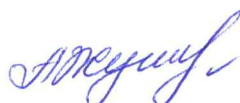
Алла МЕЛЬНИК

**Професор кафедри менеджменту,
публічного управління
та персоналу, д. е. н., професор**

Алла ВАСІНА

**Доцент кафедри менеджменту,
публічного управління
та персоналу, д. е. н., доцент**

Аліна ЖУКОВСЬКА